TIJD-SCHRIFT

Nummer 58
december 1995

HISTORISCHE VERENIGING VLAARDINGEN

COLOFON

De Historische Vereniging Vlaardingen heeft tot doel het bevorderen van:
- de belangstelling voor en de kennis van de stad Vlaardingen en haar bewoners;
- het behoud en het herstel van gebouwen en stedebouwkundige structuren en landschappen;
- het behoud en het verzamelen van die gegevens die van belang zijn voor de geschiedenis van de stad.

De contributie bedraagt *f* 32,50 per jaar, voor jongeren t/m 25 jaar *f* 25, te voldoen per accept-girokaart. Het postgironummer van de vereniging is 750978. Leden krijgen jaarlijks het Historisch Jaarboek en 4 x per jaar het verenigingsblad Tijd-Schrift.

Het bestuur is als volgt samengesteld:

W.C. den Breems, voorzitter
C.J. Hart, secretaris
J.J. Westerdijk, penningmeester
J. van Hees
A. Ouwendijk
E. van Rongen
W. van de Wetering

Adres secretariaat/ledenadministratie:
Prins Bernhardlaan 12
3135 JB Vlaardingen
Telefoon 434 7063

Verkoop losse uitgaven:
Arnold Hoogvlietstraat 69
3134 CB Vlaardingen
Telefoon 434 6864

Redactie Tijd-Schrift:

E. van Rongen, eindredacteur
F.W. Assenberg
C.M. van den Boogert
A. Maarleveld

Redactie-adres:
Paul Henri Spaakring 22
3137 DJ Vlaardingen
Telefoon 474 9416

Bijdragen aan de inhoud van Tijd-Schrift zijn van harte welkom. In verband met de geautomatiseerde verwerking van de teksten ontvangt de redactie deze graag op 3,5" diskette, bij voorkeur in WordPerfect voor Apple Macintosh of WP in MS-DOS formaat.

ISSN 1380-2992 © Historische Vereniging Vlaardingen
Niets van deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

INHOUD

Redactioneel	3
Bestuursmededelingen	3
De geschiedenis van 'Het Platje' - *M.A. Struijs*	5
Boekbespreking	34
Lezingenprogramma 1996	35
Boekbespreking 2	37

Foto omslag:

Café-Restaurant De Maas, in de volksmond beter bekend als 'Het Platje', aan het Westerhoofd. Onder het overdekte deel van het terras ligt het stationsgebouw voor de stoombootdiensten die aan het Hoofd aanlegden en tevens was daar, om de hoek aan de Westhavenkade, het Havenkantoor gevestigd.

Reisbureau & Touringcarverhuur ANDERSON

Van Hogendorplaan 69-a, Vlaardingen

* Verhuur van luxe touringcars. Ook kompleet verzorgde dagtochten voor familie en vereniging.
* Modern reisburo. Altijd last-minute reizen.

Bel 010 - 471 14 47

P.A. van der KOOIJ

Vlaardingen: Showroom, Kethelweg 24, telefoon (010) 434 07 22

MAKELAARDIJ DeWitte

Bemiddeling bij:
Koop en verkoop
Huur en verhuur
Hypotheken
Taxaties
Beheer

NVM MAKELAAR

DeWitte adviseurs verzekerings

Alle verzekeringen

Schiedamseweg 26 Vlaardingen
Telefoon (010) 434 38 44
Telefax (010) 435 93 34

1e VLAARDINGSE HYPOTHEEKCENTRUM BV

SCHIEDAMSEWEG 26
POSTBUS 188
3130 AD VLAARDINGEN
Tel. 010 - 4358662

REDACTIONEEL

Een kort stukje ditmaal, omdat er met de ruimte moet worden gewoekerd. Dit Tijd-Schrift is namelijk, op enkele verenigingsmededelingen na, geheel gewijd aan een uitgebreid artikel over de geschiedenis van 'Het Platje'. Historisch veelschrijver Matthijs Struijs beschrijft die geschiedenis op zijn bekende onderhoudende wijze. De redactie verwelkomt overigens met graagte soortgelijke artikelen van andere schrijvers! Verder een korte bespreking van het jubileumboek van de firma Warmelo & Van der Drift, dat is geschreven door, alweer, Matthijs Struijs en van de nieuwste uitgave van de Historische Vereniging: Vlaardingen in wintertijd. Een fraai verzorgd boekwerkje met winterfoto's gemaakt door de heer Kalkman. Het boek is samengesteld door Wout den Breems, met bijdragen van ondergetekende. Tenslotte het lezingenprogramma voor 1996. Kortom, een Tijd-Schrift dat u de koude wintermaanden wel door zal helpen! De redactie wenst u alvast prettige feestdagen.

Eric van Rongen, eindredacteur

BESTUURSMEDEDELINGEN

Op de algemene ledenvergadering van 24 oktober is het voorstel voor de wijziging van de statuten van de Historische Vereniging Vlaardingen behandeld. Het voorstel is, met enkele kleine wijzigingen, goedgekeurd. Eén dezer dagen passeert de akte bij de notaris en worden daarmee de nieuwe statuten officieel van kracht. Zij zullen als bijlage bij het eerste nummer van Tijd-Schrift van 1996 aan de leden worden toegezonden.

In verband met zijn benoeming tot hoofd van het Projectbureau Cultuur van de gemeente Vlaardingen, heeft Hans Mathijssen met ingang van 1 december 1995 zijn functie als bestuurslid van HVV neergelegd. Aan de Algemene Ledenvergadering van 26 maart zal een voorstel voor zijn opvolging worden voorgelegd.

AART PONTIER BV

Boek en Kantoor
De Loper 11-13
3136 CM VLAARDINGEN
Tel.: 010 - 4743215

Uw boekhandel in VLAARDINGEN

- Moderne Literatuur
- Computerboeken
- Tijdschriften
- Wenskaarten
- Schrijfwaren
- Multi-media
- Handenarbeid
- Fax-service
- Inbinden van rapporten, scripties e.d.
- Graveren van pennen

"Koffij, koffij, altijd en niets als koffij, die eeuwige koffij"

GESCHIEDENIS VAN 'HET PLATJE'

Matthijs A. Struijs

Het pand op de hoek van de Westhavenkade met het Westerhoofd, waarin nu het Chinees-Indisch restaurant China Garden is gevestigd, is bij vele Vlaardingers bekend als 'Het Platje'. Dat is voor de vreemdeling en de jongere Vlaardinger een wat mysterieuze benaming, want aan het huidige gebouw is nergens iets te zien wat op een 'plat' lijkt. Maar de naam 'Platje' komt natuurlijk niet uit de lucht vallen. Het geeft een vroegere situatie van dit pand weer, toen ter plaatse een gebouwtje stond dat als wachthuisje diende voor de passagiers van de stoomboten op Rotterdam, Beijerland, Den Briel etc. en dat een plat dak had. Op den duur was dit niet zomaar een dak, maar werd het gebruikt als buitenterras van een naburig café, terwijl het gebouwtje later bij het café werd getrokken, waarna wederom als buitenterras een 'Plat' aangebracht werd. Over dit en het vorige plat is in de vorige eeuw heel wat te doen geweest en zodoende kon de bijnaam 'Het Platje' zich tot op de huidige dag handhaven.

De geschiedenis van Het Platje begint op 31 augustus 1827. Ene Johannis Bartholomeus Moonen, agent van een stoombootmaatschappij, richtte zich op die datum tot burgemeester en wethouders van Vlaardingen, met het verzoek enige roeden gemeentegrond aan het Westerhoofd te mogen gebruiken om daar een wachthuisje voor de reizigers van de stoomboten te mogen plaatsen: "een verblijfplaats voor mij en voor de reizigers die aan- of van de stoomboot komen, en verder tot het ontvangen van alle diewelke van dezen mijn verblijfplaats zouden verkiezen gebruik te maken, tot beschouwing der werkzaamheden die op de revier De Maas of in de Haven worden verrigt". Dit wachthuisje zou dus een tweeledig doel gaan dienen: onderkomen voor wachtende passagiers èn een mogelijkheid om beschut naar de rivier en alles wat daarop gebeurde, te kijken.

Voor zijn werk was Moonen vaak 'buiten', zoals bezoeken aan het

Hoofd werden genoemd. En als hij daar was dan werd hij vaak benaderd door kleumende wachtenden, die hem vroegen nu eindelijk eens voor een wachthuisje te zorgen. "Wel vijftig mensen hadden hem hiernaar gevraagd". Hij had lang geaarzeld om inderdaad aan B & W te schrijven en hij verzocht dan ook hem zijn vrijpostigheid niet kwalijk te nemen. Maar vrijpostig of niet, uit een postscriptum onderaan het verzoek blijkt dat Moonen precies wist wat hij wilde en dat was: 6 à 7 bij 2 à 3 roeden grond, om daarop "een gebouw te plaatsen tot een woonhuis, tapperij en logement". Dat was dus wel iets meer dan het simpele wachthuisje waar hij aan het begin van zijn verzoek over sprak. Omdat Moonen vond dat het seizoen niet zo gunstig was om te bouwen, wilde hij er voorlopig toch maar een houten tent of loods plaatsen, om dan in het volgende voorjaar een definitief huis te gaan bouwen [1].

Om ons onbekende redenen is één en ander toen niet doorgegaan. Pas in 1851 duiken opnieuw berichten op over plannen om op het Westerhoofd een loods te stichten. Het eerste bericht in die richting komt van de burgemeester van Brielle, die op 7 oktober 1851 aan zijn Vlaardingse collega Hendrik Pieter van der Drift laat blijken dat zijn tussenkomst was ingeroepen door de directie van de Stoombootvereeniging van Brielle op Rotterdam, inzake het verkrijgen van een stuk grond op het Hoofd van Vlaardingen, om daarop een houten loods te stichten die "als middel van beschutting of als wachtkamer voor de ingezetenen van Vlaardingen, die van genoemde stoombootdienst wenschen gebruik te maken of voor andere passagiers". Het lokaaltje zou onder toezicht komen van de Vlaardingse commissaris van het stoombootvervoer. Het was niet de bedoeling in het gebouw een bedrijf of nering te gaan uitoefenen [2].

De Vlaardingse gemeenteraad was welwillend, maar men verbond aan de uitgifte van de grond wel enkele voorwaarden. Zo werd het gebruik van een stuk gemeentegrond toegestaan voor een periode van 20 jaar, tegen een vergoeding van 3 gulden per jaar. Hierbij moet in het oog worden gehouden dat dit een regeling was voor het gebruik van gemeentegrond. Géén erfpachtsuitgifte dus. Dit feit zou in de geschiedenis van Het Platje later nog een rol gaan spelen. De stoombootmaatschappij diende zelf voor de bouw en het onderhoud van het wachtlokaal te zorgen, terwijl er inderdaad geen handel of nering in mocht worden uitgeoefend.

Mochten er later andere stoombootdiensten aan het Hoofd afmeren, dan diende men het wachthuis gezamenlijk te gebruiken [3]. Vanuit Brielle werd hierop gereageerd met de mededeling dat de directeur van de Stoombootdienst, Ary de Vlaming, zich bij het Vlaardingse college zou melden om één en ander te bespreken [4].

De hiervoor genoemde Vlaardingse commissaris van het stoombootvervoer was Arij van der Vlis, tevens pachter van het Havengeld en vanaf 1856 ook speciale agent van de Havenpolitie, een funktie waar hij 30 gulden per jaar mee verdiende [5]. Eenzelfde bedrag kreeg hij in 1858, toen hij ook nog werd aangesteld als toezichthouder in Het Hof, om de daar toenemende baldadigheden in toom te houden [6].

Wanneer het wachthuis, ook wel 'het station' genoemd er nu feitelijk gekomen is, is niet teruggevonden. Dat het er was blijkt uit een verzoek van Van der Vlis tot het bouwen van een woonhuis "tussen het Station en de pelmolen De Hoop", gedateerd 20 augustus 1860. Molen de Hoop stond een eindje vanaf het Westerhoofd, aan de Westhavenkade of Hoofdlaan. In

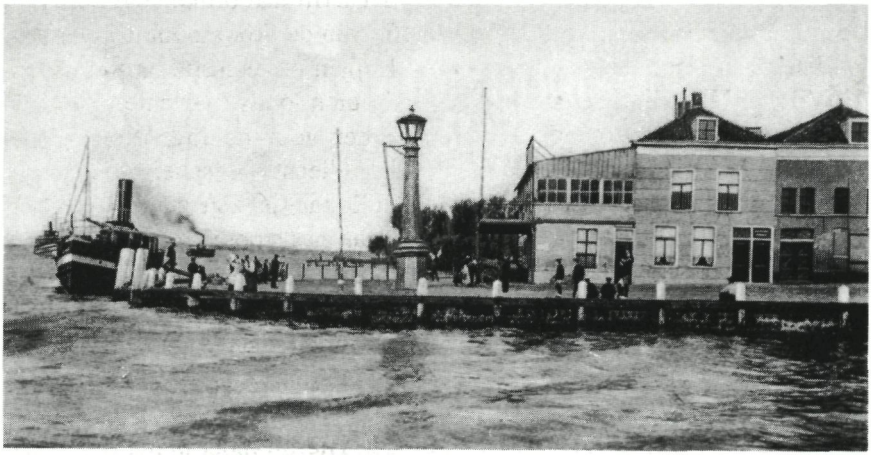

'Het Platje' was van oorsprong een rechthoekig stationsgebouw voor de diverse stoomboten. Het platte dak ervan werd door caféhouder Van der Vlis benut als buitenterras van zijn achter het stationsgebouw staande café. Op deze prentenbriefkaart is het dak van het stationsgebouw al voorzien van een houten overkapping, terwijl ervóór wederom een plat is gebouwd.

het woonhuis dat Van der Vlis wilde bouwen, wilde hij overigens niet alleen gaan wonen, maar hij vroeg tevens toestemming om in de bovenkamers van het huis koffie, thee, wijn en bier te mogen gaan schenken, want dat zou, volgens hem althans, "een wezenlijke behoefte vervullen en aan algemene wensen voldoen". Hij zou er "nimmer en in geen geval" sterke drank en likeuren schenken, althans... dat beloofde hij! [7]. Van der Vlis ging hier dus de plannen uitvoeren die Moonen al in 1827 op tafel had gelegd.

Met betrekking tot deze bouwplannen vond Van der Vlis een medestander in de persoon van de reder Betz. Deze had achter de plek waar Van der Vlis wilde gaan bouwen een schuur staan, die via een pad naast het toekomstige huis van Van der Vlis bereikbaar moest blijven. (Vermoedelijk wordt hiermee de 'Guanoschuur' bedoeld, waarin guano of vogelmest werd verzameld. Deze schuur heeft nog lang bestaan halverwege de huidige Maasboulevard). Het kontakt met Betz hierover leidde ertoe dat in de raadsvergadering van 20 augustus 1860 een plan kon worden besproken dat voorzag in de bouw van het huis van Van der Vlis, terwijl Betz naast dit huis, "onder dezelfde gevel" een pakhuis zou bouwen. Bij de bouw van deze panden moest echter wel rekening worden gehouden met de aanpalende molen De Hoop, zodat één en ander niet te hoog mocht worden. Hoewel de zuidenwinden door de te bouwen panden de molen niet meer zouden bereiken, werden daar geen problemen van verwacht, want men ging daaraan voorbij.

Het verzoek van Van der Vlis om in zijn pand dranken te mogen schenken, leverde meer problemen op en die problemen zouden in de geschiedenis van Het Platje jarenlang meespelen.

In de raadsvergadering merkte de burgemeester op dat hij het schenken van wijn en bier op zichzelf niet zo'n punt vond, maar dat hij vreesde dat uiteindelijk toch ook sterke drank zou worden geschonken. Hij was er voor om dan toe te staan dat of àlles mocht worden geschonken, of helemaal niets van drank. Er waren raadsleden die een tapverbod in de erfpachtsvoorwaarden wilden opnemen, maar dat zou moeilijkheden gaan geven bij de controle en de toepassing van dat verbod. Raadslid Betz, de buurman van Van der Vlis, wilde een vergunning geven tot wederopzegging toe en bij overtreding intrekking van die vergunning. Uiteindelijk werd dit voorstel aanvaard. Van der Vlis kreeg met 7 tegen 4

stemmen vergunning tot het schenken van koffie, thee, wijn en bier [8]. Hierna stond nog slechts een boom de bouw van het huis van Van der Vlis in de weg, maar op 13 april 1861 verkreeg hij toestemming om die boom te rooien, zodat de bouw kon beginnen [9].

In mei 1861 begon al waar de burgemeester medio 1860 beducht voor was geweest: Van der Vlis vroeg vergunning tot het schenken van sterke drank aan het "Station op het Havenhoofd". Hoewel dit verzoek direct werd afgewezen, vertrouwde de gemeenteraad er niet op dat Van der Vlis zich aan dit verbod zou houden [10]. Op 7 juni vroeg het raadslid Van Warmelo namelijk of die afwijzing wel effect had gehad. De burgemeester deelde daarop mee dat de politiecommissaris opdracht had gekregen om streng te surveilleren tegen het schenken van sterke dranken in het Stationskoffiehuis. Dat "surveilleren" was door de commissaris iets anders opgevat dan het bedoeld was, want hij had spionnen in dienst genomen om te zien in hoeverre Van der Vlis zich aan de voorschriften hield. Deze spionnen hadden door de gemeente te vergoeden "kleine kosten" gemaakt en dat doet vermoeden dat zij op kosten van de gemeente in het koffiehuis een kopje koffie zijn gaan nuttigen, om zo te kunnen zien wat er zoal geschonken werd! [11]

En... Van der Vlis liet zich pakken! Commissaris Bruyninck verscheen op 3 juli 1861 in de vergadering van B & W en deelde mee dat Van der Vlis in overtreding was geweest. Na middernacht had hij 15 met name genoemde mannen en vrouwen in het koffiehuis aangetroffen en "deze lieden hebben aldaar pons (punch) gedronken!!". De hele club, inclusief Van der Vlis, was opgebracht naar het politiebureau. Van der Vlis niet alleen vanwege de overtreding, maar meer nog omdat hij zich tegenover de commissaris zéér ongepast had uitgelaten. Hij had namelijk gezegd dat hij de 10 gulden boete die op deze overtreding stond wel weer met smokkelen zou terugverdienen! En dat was een wel zéér ongepaste uitlating voor een agent van de Havenpolitie! [12] Deze zaak zal verder inderdaad wel met een boete zijn afgedaan, want er werd verder geen gevolg aan gegeven.In maart 1862 wilde de Brielse- en Nieuwesluissche Stoomboot Vereeniging het Stationsgebouw op het Vlaardingse hoofd afstoten en vroeg daarom de gemeente Vlaardingen of zij het in openbare verkoop mocht brengen. De gemeenteraad had echter liever dat de gemeente het gebouw zelf overnam, zodat het verhuurd kon worden.

H. van Toor JZN Distilleerderij BV

is één van de laatst overgebleven ambachtelijke distilleerderijen.

Onze meest bekende specialiteiten zijn Schelvispekel, Kandeel, Kaneellikeur, Advocaat, Boerenjongens en Boerenmeisjes.

In Vlaardingen en Schiedam zijn deze produkten o.a. te koop bij de volgende slijterijen:

"De Wijnoogst", Loper 22, Vlaardingen
"De Bourgondiër", Bilitonlaan 96 Vlaardingen
"Groenoord", Laan van Bol'Es, Schiedam

■ NIEUWBOUW

■ RENOVATIE

■ ONDERHOUD

WERNER
AANNEMINGSBEDRIJF bv

4e Industriestraat 33,
Postbus 136,
3130 AC Vlaardingen
Telefoon: 010 - 4358844

heto
schoonmaakbedrijf b.v.

J.H. van 't Wout

Industrieweg 16
3133 EE Vlaardingen

Tel.: (010) 435 51 66
Fax: (010) 435 04 76

Bovendien was het niet onwaarschijnlijk dat het gebouw bij een openbare verkoop in handen van Van der Vlis zou komen. Deze had namelijk al meerdere malen er blijk van gegeven het Stationsgebouw in eigendom te willen hebben. Later bleek dat hij het platte dak van het gebouw, dat dus grensde aan zijn koffiehuis, al een poosje als dakterras gebruikte, iets wat oogluikend werd toegestaan.

In de raadsvergadering waarin het verzoek van de Stoombootvereeniging werd besproken, plaatste burgemeester Van der Drift een opmerking die van belang is voor de tot op de huidige dag bekende naam 'Het Platje'. Een opmerking die ook nog eens duidelijk maakte dat het hier om twee afzonderlijke gebouwen ging, namelijk het Stationsgebouw en het Koffiehuis van Ary van der Vlis. Burgemeester Van der Drift achtte het namelijk van belang om "het regt op het plat, 't welk als overgang het Koffijhuis van Van der Vlis aan het Stationsgebouw verbindt, aan de gemeente te reserveren".

In dezelfde raadsvergadering kwam ook de tapperij van sterke drank weer ter sprake. Men vond dat de handelingen van Van der Vlis onder streng toezicht moesten blijven. Het raadslid Van Gijn achtte bewezen dat Van der Vlis binnenshuis of boven in zijn huis, drankgelagen zette, maar dat hij fatsoenlijke jongelui daarentegen niet wilde ontvangen en de deur had gewezen. Het raadsdebat draaide er uiteindelijk op uit dat men wilde proberen met de Stoombootvereeniging tot overeenstemming te komen om het gebouw door de gemeente Vlaardingen te laten overnemen. Mocht dat niet lukken, dan zou op grond van artikel 4 uit de akte van de verlening van het recht van opstal verlangd worden dat men het gebouw zou slopen en de grond weer in de oude staat aan de gemeente zou opleveren [13].

Maar het ging toch weer anders. B & W van Vlaardingen werden per brief van 29 maart 1862 door De Vlaming, directeur van de Stoombootvereeniging, ervan in kennis gesteld dat het Station voor 800 gulden was verkocht aan Van der Vlis! [14] Ook Van der Vlis zelf, zich noemende "koopman en kastelein", gaf B & W van zijn aankoop kennis. Hij had het gebouwtje uitsluitend gekocht ten behoeve van het reizend publiek en hij zou er beslist geen drank tappen, zoals hij "vroeger aan heeren reizigers deed in het lokaal, ingericht tot herberg". Dus toch! Naast deze overwachte bekentenis deed Van der Vlis ook een belofte:

"Van nu af aan zal niets meer van dergelijke aard door mij worden verkocht of afgegeven, om redenen het eenmaal verkregen gebouw te houden voor het fatsoenlijk publiek dezer gemeente, waar niet het minste tot ergernis zal zijn" [15].

Uit de notulen van de gemeenteraad van 31 maart 1862 worden we gewaar hoe Van der Vlis de onderhandelingen met de gemeente had kunnen doorkruisen en zo opeens het Stationsgebouw in handen had gekregen. De oorzaak hiervan was namelijk de ontbinding per 1 april 1862 van de Stoombootvereeniging. In verband met deze ontbinding had één van de aandeelhouders van de vereniging, ene Vrijhof, logementhouder te Nieuwesluis, gebruik gemaakt van een artikel uit het contract tussen de deelgenoten in de Vereeniging, waarin was vastgelegd dat wanneer iemand der deelgenoten zich van zijn aandeel in het één of ander eigendom van de Vereeniging wilde ontdoen, dat dan de preferentie aan de overige deelgenoten zou komen. Vrijhof nam het gebouw voor 800 gulden van de Vereeniging over en schoof het door naar Van der Vlis, die het op zijn beurt accepteerde onder verband van alles wat in het contract tussen de deelhebbers stond bepaald. Maar daar hoorde òòk bij de aanvaarding van sloping van het gebouw, indien de gemeente Vlaardingen dat zou eisen, hoewel de Vereeniging hoopte dat men daartoe niet zou overgaan. Van der Vlis had dus wel het gebouw gekocht, maar hij was er allerminst zeker van dat hij het ook zou kunnen behouden.

Ja, en toen kwam boontje om zijn loontje, want de gemeenteraad legde de beloften van beterschap van Van der Vlis terzijde vanwege zijn gedrag in het verleden: het heimelijk tappen van sterke drank in en buiten zijn koffiehuis èn obstructie tegen autoriteiten en particulieren. De raad besloot tot afbraak van het Station, zodat de gemeentegrond weer vrij van opstal opgeleverd kon worden. Eén en ander met steun van de advocaat Poortman, die in dezen om advies was gevraagd. Tengevolge van dit besluit werd de directie van de Stoombootvereeniging op 11 april 1862 door de deurwaarder van de Arrondissementsrechtbank te Brielle geïnsinueerd en aangezegd dat zij het gebouw binnen zes weken moest doen afbreken. Van der Vlis werd dus niet erkend als eigenaar van het gebouw en werd daarom ook niet van dit besluit op de hoogte gebracht. Hij moest het bericht vanuit Brielle horen. Hij ging onmiddellijk in verweer. Eerst, op 14 april, bij Gedeputeerde Staten, waar hij zich beklaag-

de over het feit dat het Vlaardingse gemeentebestuur hem niet op de hoogte had gesteld van het sloopbesluit. Vervolgens, op 16 april, bij het Vlaardingse gemeentebestuur met dezelfde klacht. In beide stukken stelde hij dat hij zich veel opofferingen had getroost, maar dat hij nu in één klap zijn goede bedoelingen in duigen zag slaan of, en dat was in zijn geval toepasselijker "zijn glazen zien inwerpen". Uiteraard vroeg hij andermaal om het recht van opstal op het stuk gemeentegrond op hem te doen overgaan, maar wederom kreeg hij nul op het rekest.

Maar toch veranderde er in de gemeenteraad iets ten gunste voor hem, want daar werd nu uitdrukkelijk gesteld dat de gemeente grond èn gebouw wel wilde overnemen. Maar de gemeenteraad kon alleen met de Stoombootvereeniging onderhandelen, omdat het contract voor het Station met die vereniging was aangegaan en niet met Van der Vlis. En dat was ook de reden dat de vereniging wel, maar Van der Vlis niet op de hoogte werd gesteld van het sloopbesluit [17].

Toen gebeurde er iets onverwachts. Op 30 april 1862 verscheen de vader van onze Van der Vlis, Arij van der Vlis senior, in een vergadering van

Op een zonnige dag in 1933 liet men zich op het terras van Het Platje, toen officieel Café-Restaurant De Maas genaamd de toen inmiddels al lang niet meer uitsluitend licht-alkoholische versnapering goed smaken.

B & W van Vlaardingen. Hij deelde daar mee dat hij geïnformeerd was dat het gemeentebestuur hem wel eens wilde spreken. Nadat hem duidelijk was gemaakt dat daarvan geen sprake was, zei hij dat hij toch eens met het bestuur wilde spreken over de gang van zaken met betrekking tot het Stationsgebouw. Zijn zoon had dat gebouw nu wel gekocht, maar de gevolgen ervan niet goed ingezien. Dit horende werd deze bewering ogenblikkelijk door de burgemeester bestreden: uit de koopakte bleek wel degelijk dat Van der Vlis junior tot in details van alles op de hoogte was. De burgemeester begreep overigens wel dat senior "leed en spijt had van het gedrag van zijn zoon". Senior bevestigde dit en hij somde vervolgens alle door hem gegeven vermaningen en raadgevingen op, die hij zijn zoon steeds had gegeven. Verder gaf Van der Vlis senior te kennen, dat zijn zoon in een bedenkelijke toestand verkeerde, omdat hij aan een gevaarlijk "accident" leed, waardoor hij momenteel niet in staat was over zijn zaken te beslissen. Van der Vlis senior beloofde tenslotte dat zijn zoon, zodra hij weer beter was, met de gemeente zou gaan onderhandelen om één en ander over te dragen [18].

Op 7 mei 1862 kwam pa Van der Vlis wederom ter vergadering en verklaarde daar dat zijn zoon inderdaad bereid was het gebouw aan de gemeente over te doen en dat hij zich wilde onderwerpen aan wat het gemeentebestuur hem zou voorschrijven. De oude Van der Vlis noemde een som van 1.200 gulden, want dat had één en ander inmiddels al gekost, maar junior zou tevreden zijn met de werkelijke koopsom van 800 gulden. Hoewel het college van B & W de beslissing hierover aan de gemeenteraad diende over te laten, kreeg Van der Vlis al wel te verstaan dat hij op dàt bedrag in ieder geval niet behoefde te rekenen. Evenmin kon hij er op rekenen dat de raad veel consideratie met zijn zoon zou hebben [19].

Drie dagen later, op zaterdag 10 mei, werd de oude Van der Vlis ter collegevergadering geroepen en kreeg hij de hoofdvoorwaarden op schrift en een aanbieding van 500 gulden voor het gebouw, alsmede een huurtijd en een huurprijs. Het Stationsgebouw zou dus wel in eigendom aan de gemeente Vlaardingen overgaan, maar in plaats van het te slopen, kon Van der Vlis junior het gebouw huren. Junior kreeg drie dagen de tijd om zich bij monde van zijn vader te verklaren en dat deed hij positief [20]. Op 20 juni passeerde voor notaris Knottenbelt het koopcontract van "de opstand van een steenen gebouw, staande aan het Westhavenhoofd te Vlaardingen,

wijk K, numero 36h, op een aan de gemeente toebehoorend stuk grond, Sectie B, numero 1197, groot 50 ellen". De agent van de verschillende stoombootdiensten verkocht het geheel voor 500 gulden aan de gemeente Vlaardingen. In het koopcontract was de bepaling opgenomen "dat het zich thans op het gekochte gebouw bevindende plat, ten allen tijde mag worden weggeruimd en door een dak vervangen, of wel het gebouw zelf hooger mag worden opgetrokken, zonder dat de verkoper, als eigenaar van het daarnaast staande gebouw, zich daartegen mag verzetten, op grond dat het uitzigt van dat gebouw belemmerd wordt..., dat echter de verkoper, zoo lang de gemeente Vlaardingen dit zal willen toestaan, het gebruik van gemeld plat zal hebben te genieten, zoo als hij dat tot nog toe gehad en genoten heeft" [21].

Op 17 september daaropvolgend werd het stationsgebouw voor 50 gulden per jaar aan Arij van der Vlis verhuurd. Het gebouw was toen ingericht tot wachtkamer voor de passagiers van de stoomboten, bewaarplaats voor met die stoomboten verzonden wordende goederen en kantoor van de agent. Het huurcontract omvatte een aantal regels, zoals dat de huurder het gebouw van behoorlijke meubelen moest voorzien, het schoonhouden en 's winters verwarmen. Hij moest het gebouw minstens een kwartier voor de aankomst of van het vertrek van de aanleggende stoomboot openen en de passagiers kosteloos toegang verlenen.

Het 6e artikel van dit huurcontract verwijst naar de eerdere moeilijkheden met Van der Vlis: als de huurder de bepalingen van de erfpachtsakte van het woon- en koffiehuis naast het Stationsgebouw overtrad, dan had de gemeente Vlaardingen het recht onmiddellijk de huur van het Stationsgebouw op te zeggen. Het gebruik van het plat werd in het laatste contractartikel geregeld: het gebruik daarvan werd tot wederopzegging aan de huurder gegund, maar viel niet onder de huur [22].

Dat Van der Vlis geen sterke drank mocht schenken bleef hem toch hinderen. Op 17 februari 1863 begon hij er weer over. Het viel hem steeds moeilijker dat hij als herbergier geen sterke drank mocht tappen. Vooral in de wintermaanden namen de bezoekers van zijn etablissement niet altijd genoegen met thee, bier, koffie of wijn. Bovendien konden de meeste bezoekers zich geen wijn veroorloven en bij koud en vochtig weer was de animo om bier te drinken niet erg groot [23]. Van der Vlis ver-

We zijn net zo thuis in de buurt als u

De Rabobank is een bank met een idee. Het idee dat je samen sterk bent. De Rabobank heeft als geen ander een traditie van samenwerken en bouwen aan relaties. Het is een bank vàn mensen vóór mensen. Dat merkt u al snel in het persoonlijke contact. Elke Rabobank staat midden in de samenleving. Daarom zijn we vaak betrokken bij activiteiten in het bedrijfsleven, verenigingen en scholen. We weten wat er leeft, ook als het niet om bankzaken gaat. Kortom, we zijn een bank die net zo thuis is in de buurt als u.

Rabobank

RABOBANK SCHIEDAM - VLAARDINGEN

zocht dan ook om, al was het alleen maar in de wintermaanden, ook punch te mogen schenken. Maar andermaal werd hierop afwijzend beschikt. De gemeenteraad achtte geen termen aanwezig om aan zijn verzoek te voldoen. Van der Vlis herhaalde op gezette tijden soortgelijke verzoeken, maar die werden steeds opnieuw afgewezen.

Op 20 juni 1863 richtte Van der Vlis zich met een ander verzoek tot B & W. Hij wilde zijn koffiehuis uitbreiden en verzocht daarom om een stuk grond in erfpacht. Deze voorgenomen uitbreiding was een gevolg van verzoeken van zijn klanten: "...door een aanzienlijk aantal der notabelste ingezetenen dezer gemeente is hij aangezocht geworden om zijn koffijhuisinrichting door aan- en bijbouw van ruimer localiteiten uitbreiding te geven". Indien hij inderdaad het gevraagde stuk grond zou verkrijgen, dan wilde hij het bestaande balcon, het 'plat' dus, vergroten en er tevens een tweede balcon aan toevoegen, dat dan langs de te verruimen Sociëteitszaal zou lopen. Deze balcons zouden worden gestut met gegoten ijzeren kolommen, terwijl de verdere opstal in moderne stijl en solide zou worden opgetrokken [24].

Een uit de gemeenteraad samengestelde commissie van onderzoek, rapporteerde op 1 juli 1863 over deze aanvraag. Bezwaren die de uitgifte van de grond verhinderden waren er niet, maar de commissie stelde wat punten op om één en ander doelmatiger en fraaier te maken. Uit dit lijstje blijkt dat op het Westerhoofd nòg een schuiltentje stond, wat de nieuwbouw in de weg stond. Voor 50 gulden kon Van der Vlis dit tentje overnemen en wegruimen. De herkomst van dit tentje is onbekend gebleven.

Het nieuw te maken balcon zou ten westen van het Stationsgebouw worden worden gebouwd, dus er vlak naast. Ter vervanging van genoemd schuiltentje zouden de wachtende passagiers van de boten nu onder het nieuwe balcon kunnen schuilen, al had dat als nadeel dat het balcon geheel waterdicht moest worden gemaakt. Aan de westzijde moest de ruimte onder het balcon winddicht worden gemaakt, terwijl met de gedachte werd gespeeld om in een later stadium zitplaatsen onder het balcon te doen maken [25].

Nog op de avond van 1 juli 1863 kreeg Van der Vlis zijn gevraagde grond, terwijl op 31 juli toestemming werd gegeven voor de verbouwing.

In de bouwvergunning werd echter wel geëist dat de beide balcons aan de rivierzijde een rechtlijnig front zouden vormen. Tevens werd bepaald dat de grond onder het nieuwe plat òòk ter beschikking bleef van het gemeentebestuur en voor publiek gebruik moest worden opengesteld. Van der Vlis mocht van die grond géén gebruik maken, maar moest het wel schoon houden [26]. Van der Vlis maakte hiertegen geen bezwaar, maar wel tegen het 5e artikel van de vergunning, dat bepaalde dat afbraak van één en ander binnen zes weken gereed moest zijn als de gemeente de nu uitgegeven grond voor iets anders nodig mocht hebben. Maar nadat hem duidelijk was gemaakt dat dit artikel in zijn belang was, tegenover de bepaling van vrije beschikking door de gemeente, berustte hij daarin [27].

Een nogal afgelegen koffiehuis, dat min of meer afhankelijk was van het passagiersaanbod van de stoomboten, zal geen vetpot zijn geweest. Maar Van der Vlis zag kennelijk overal mogelijkheden voor extra verdiensten. Al in 1853, toen Antonie Otto zijn plannen bekend maakte om aan het Oosterhoofd een scheepswerf te stichten, was het Van der Vlis die daar onmiddellijk op insprong. Hij vroeg vergunning om tussen het Wester- en het Oosterhoofd en vice versa, tegen een matige vergoeding een pontje te mogen laten varen. Scheepsbouwer Otto zou namelijk een aantal scheepmakers van elders naar Vlaardingen laten overkomen en die zouden stellig met een stoomboot aankomen op het Westerhoofd. Door het pontje zou hen de lange omweg over de Oude-Havenbrug worden bespaard en bovendien... zou dat volk nog wel wat bij Van der Vlis willen nuttigen! Jammer voor de koffiehuishouder: het pontje kwam er niet.

Een ander voorbeeld van de inventiviteit van Van der Vlis dateert uit januari 1864. Er heerste toen kennelijk strenge vorst in onze contreien, want Van der Vlis vroeg toestemming om bij veilig ijs in de Maas een steiger aan het hoofd te mogen leggen, voor voetgangers en voertuigen, alsmede om een tent op het ijs te mogen plaatsen. Het gelukte hem die toestemming te verkrijgen, maar een nevenverzoek dat zijn stokpaardje behelsde, namelijk om gedurende begaanbaar ijs in zijn koffiehuis punch te mogen schenken "werd gewezen van de hand"! [28]

Naast deze pogingen tot bijverdienste was Van der Vlis ook nog steeds agent van de Havenpolitie. Dit werk deed hij niet altijd even goed, want

in februari 1864 werd hij ten stadhuize ter verantwoording geroepen, omdat hij het Havenlicht onregelmatig beheerde. Als de agent afwezig was dan diende hij zijn zoon opdracht te geven het licht te verzorgen [29]. Vanaf 1865 was Van der Vlis geen pachter van het havengeld meer en toen waren er wat problemen over zijn opvolging. Maar omdat dit 'Het Platje' niet raakt, gaan we hier verder aan voorbij [30].

Wat het Platje wél en zeer gevoelig raakte was het feit dat Arij van der Vlis op 7 september 1866 overleed, nalatende zijn vrouw, Maria Hoogendam en zijn kinderen Ary, Joris, Cornelis, Pieter, Geertruy en Dirk van der Vlis. Op 10 oktober 1866 lieten zijn erfgenamen zijn nagelaten boedel door notaris Van Stipriaan Lucius inventariseren en waarderen, om zo tot een eerlijke verdeling te kunnen komen. Maria Hoogendam noemt zich in de inventarisakte "Koffijhuis- en Sociëteitshoudster", terwijl zoon Joris wordt genoemd als agent van de verschillende stoombootmaatschappijen.

Naast het normale huisraad uit het woonhuis, een huis dat opgebouwd bleek uit een zolder, een achterhuis, een binnenkamer, een voorkamer en een schuur, werden ook alle goederen opgesomd die behoorden tot de "Koffijhuis- en Sociëteitsaffaire". Daardoor kunnen we een idee krijgen hoe het koffiehuis er van binnen uitzag.

Er waren 6 koffiekannen en 7 thee-emmers en ketels. 10 dienbladen, 12 theeserviezen, 8 champagneglazen en 8 grote bierglazen. Vervolgens 18 bierglazen, samen waard 4 gulden en 182 bierglazen samen waard 9 gulden. Voorts 13 grogglazen, 107 wijnglazen, 25 koppen en bakken, 16 melkkannetjes, 84 rottingstoelen, 12 mahoniehoutentafeltjes, 19 geverfde tafeltjes, 1 schuiftafel, 1 dambord, 1 schaakspel, 3 fichesdozen, 1 spiegel, 1 klok, enige gasornamenten en lampen, 1 buffet, een koperen wasblik, 1 parapluestandaard, 1 biljard met 9 keuen en een rek daarvoor, 12 luciferpotjes, glazen, schoteltjes, 5 gordijnen, 7 dominospellen, 78 matten stoelen, nog een biljard met toebehoren, 4 lampen, nog een klok, nog een buffet en een kruikenbak, nog eens 5 gordijnen, nog een spiegel, een dambord met schijven, nog acht luciferpotjes, een pijpenlade en enige blaadjes, 6 banken, 4 banken en een lessenaar, 1 roeiboot en een flessenrek. Aan bier, limonade en wijn was voor een bedrag van ruim 173 gulden voorhanden.

De totale waarde van de inboedel van het koffiehuis, mét de sociëteitszaal (want daar waren de dubbele zaken in de inventaris van), was 1.355 gulden en 50 cent. De beide biljards behoorden tot de hoogst gewaardeerde meubelen, want zij werden getaxeerd op resp. 500 en 200 gulden [31].

De weduwe Van der Vlis, Maria Hoogendam, zette de zaken voort en het eerste wat we van haar te horen krijgen is een klacht. En wàt voor een! Ze merkt in 1867 tegenover het gemeentebestuur op dat "sedert drie maanden het anders zo zindelijke Havenhoofd nu door het plaatsen van een 'bestekamer' ten behoeve van het alhier geplaatste detachement [militairen], door onreinheid en verpestende stank wordt vervangen en de rust, zowel voor het publiek als voor mij wordt verstoord door gezang, ergerlijk gevloek en meerdere ongeregeldheden". Maria vroeg dringend hieraan iets te doen, omdat "in een plaats als deze, met druk vervoer van reizigers, boven omschreven stanken en ongeregeldheden ondragelijk zijn en de rustverstoring des snachts voor mij en mijn gezin hoogst onplezierigst valt".

Op 8 juni 1867 trad Arij's zoon Joris in de voetsporen van zijn vader. Althans wat de huur van het Stationsgebouw betrof. Zijn moeder bleef het koffiehuis drijven en ook zij kwam met de aloude vraag betreffende het schenken van sterke drank. Maar zij had speciale reden daarvoor. Er zou namelijk een nieuwe bootdient van Vlaardingen op Rotterdam gaan varen en de boten daarvan zouden niet meer vanaf het Westerhoofd vertrekken, maar vanuit de Oude Haven, bij de spoorbrug. Passagiers voor deze boten zouden dan niet meer aan het hoofd komen en daardoor zag Maria Hoogendam haar inkomsten in gevaar komen. Als gepatenteerde tapster en slijtster deed de beperking van de sterke drankverkoop haar "hoogst verdriet" en bovendien was het zeer ongerieflijk voor het publiek. Maria was zelfs bereid meer erfpacht te gaan betalen, àls ze maar een vergunning kreeg [32].

Bij de behandeling van haar verzoek in de gemeenteraadsvergadering van 11 april 1868 kwam goed uit de verf wat eigenlijk de reden was om alsmaar de verkoop van sterke drank te verbieden. (Het woord 'verbieden' staat deze keer zelfs onderstreept in de notulen). Bij eerdere verzoeken werden wel allerlei redenen opgegeven, maar feitelijk bleek dat het was om smokkelarij

tegen te gaan, maar ook en vooral om geen gelegenheid te geven voor oponthoud van het scheepsvolk bij het uitzeilen van de Haven. Vermoedelijk ging men er van uit dat als op het Hoofd sterke drank te verkrijgen was, dat dan de loggers en andere schepen, vlak voor het definitief uitzeilen van de Haven, nog even zouden aanleggen, zodat het scheepsvolk nog snel een voorraadje drank kon inslaan. De angst voor smokkel was in die tijd overigens wat overdreven, want de drankaccijnsen waren toen al afgeschaft.

De raadsleden aarzelden over het verzoek van Maria: zouden ze wel, zouden ze niet. De één wees op de gevaren van onzedelijkheid, maar een ander zag er in het minst geen kwaad in: "Zij die dat willen, hebben het het nodige reeds binnen het bruggetje ingenomen" [33]. Met dat bruggetje werd het bruggetje over de sluis van het Prikkenwater bedoeld. En met "binnen het bruggetje" werden de drankgelegenheden in de stad bedoeld.

Uiteindelijk staakten de stemmen op het punt om een tijdelijke vergunning te geven, zònder het schenken van jenever, en diende deze zaak in de volgende vergadering te worden beslist. Op 10 juni 1868 werd op het verzoek van Maria Hoogendam bij meerderheid afwijzend beschikt [34].

De zaak van de sterke drank speelde opnieuw in de raadsvergadering

Het Platje in de jaren dertig. De uitbreiding waar Arij van der Vlis in 1863 toestemming voor vroeg aan het gemeentebestuur is er inderdaad gekomen. het verlengde terras wordt gestut door de aangekondigde "gegoten ijzeren kolommen".

van 26 september 1871. Maria Hoogendam was inmiddels overleden en haar zoon Joris had nu ook het feitelijke beheer van het koffiehuis op zich genomen. Eén van de eerste dingen die hij deed was het vragen om vergunning voor de verkoop van sterke drank.

In de raad werd andermaal het argument gebruikt dat het geven van deze vergunning ook gevolgen zou hebben voor andere erfpachtsgronden. Maar deze keer waren er ook raadsleden die het verbod ronduit absurd noemden. Vooral vreemdelingen die het koffiehuis bezochten vonden het bespottelijk dat ze er geen jenever konden verkrijgen. Bovendien zat Joris van der Vlis op zware lasten en wat de zeelui betrof, die liepen tòch de stad in en passeerden dan meer dan genoeg "kappelletjes". Maar een ander was bezorgd voor de jeugd, die in het lokaal van Joris ging biljarten: "Als er géén sterke drank geschonken wordt, dan zijn de ouders tenminste gerust, dat aldaar zeker niets van die aard wordt gebruikt". Alsof je van bier niet dronken kon worden!

De stemming leerde uiteindelijk dat de meerderheid van de raad zich tegen opheffing van het verbod verklaarde. Ook deze Van der Vlis was het dus niet gelukt om iets sterkers dan bier te mogen verkopen [35]. Maar de aanhouder wint, dachten de Van der Vlisjes en twee jaar later, in september 1873, probeerde Joris het opnieuw. Niet minder dan zeven foliovellen schreef hij vol om zijn verzoek kracht bij te zetten. Eigenlijk was er geen sprake van een nieuwe poging, want hij begon zijn rekest met fijntjes op te merken dat hij nooit bericht had gekregen op zijn verzoek uit 1871! Bij geruchte had hij toen van de afwijzing vernomen en hij tekende daar bezwaar tegen aan. Ten eerste tegen het niet afwijken van het bepaalde in de erfpachtsvoorwaarden en hij noemde vervolgens voorbeelden van erfpachtsgronden die niet meer voor het oorspronkelijke doel werden gebruikt. Er bleken dus wel degelijk afwijkingen mogelijk te zijn. Verder logenstrafte hij de bewering dat, als hij sterke drank zou schenken, de zeelieden met hun schepen te lang bij hem voor de kant zouden blijven liggen: "De vrouwen van die lieden gaan nu toch mede en zij gaan nu in de plaats van bij mij, aan boord van de schepen, waar de kruik duchtig rond gaat. Kwamen die bij mij, daar zou m.i. dit voordeel in gelegen liggen, dat er daar waar goed betaald moet worden voor een klein glas, niet zoveel gebruikt zou worden, dan daar waar een blinde uit de kruik gratis verkregen wordt, en men geen gevaar zou loopen met overvol geladen booten

vrouwen en kinderen te zien varen van op stroom liggende scheepen, waardoor dikwijls ongelukken gebeuren, zij het dan niet met doodelijken afloop". Het moet gezegd worden dat Van der Vlis hiermee wel gelijk had. Aan boord van de vertrekkende schepen werd inderdaad veel jenever geschonken en gedronken. En niet alleen door de mannen, ook de vrouwen deden daar aan mee, terwijl het veelvuldig rammen van het havenhoofd door schepen best wel door drankge(mis)bruik kan zijn veroorzaakt.

Joris van der Vlis schreef nog veel meer interessants en dat was reden dit rekest als bijlage bij dit artikel op te nemen. Voor het overige deed hij aan het einde van het rekest allerlei beloften die misbruik van de drank moesten voorkomen.

En toen lukte het. Na ruim 13 jaar soebatten door zijn vader, zijn moeder en door hemzelf kreeg Joris van der Vlis de zo fel begeerde vergunning. Maar wel op persoonlijke titel. Voor anderen bleef het verbod bestaan, terwijl de vergunning tot wederopzegging toe door de gemeente werd gegeven. Bij klachten kon de vergunning dus eenvoudig weer worden ingetrokken.

Joris kreeg echter ook nog de vermaning mee dat hij zich aan het contract van 1862 moest houden wat de stationswachtkamer onder het plat betrof. Hij moest die weer in orde brengen en opruimen voor het reizende publiek en het gebouw niet meer gebruiken tot bergplaats van hoenders, kalkoenen en honden! Bovendien moest hij ook het plat waterdicht maken [36].

Nu de sterke-drank-zaak geregeld was wordt het in de bronnen wat stiller rond Het Platje. Behalve een regelmatige en ongewijzigde vernieuwing van het huurcontract werd er niet veel meer over aangetroffen. Alleen in 1887 was er nog een verzoek van Joris van der Vlis om onder het plat een vak van blauwe steen aan te laten brengen, met het oog op het tijdelijk aldaar plaatsen van manden met verse vis. Dit verzoek werd aangehouden, maar een beslissing hierover werd niet aangetroffen.

Maar de geschiedenis van dit gebouw gaat uiteraard verder. In het begin van 1895 overleed de vrouw van Joris van der Vlis, Neeltje Jacoba Boer. Bij die gelegenheid werd de inboedel opnieuw geïnventariseerd en uit die inventaris blijkt dat alles nog ongeveer hetzelfde was als in 1866. De

beide biljards waren er ook nog, al werden die op een aanmerkelijk lager bedrag getaxeerd dan toen, namelijk 200 en 100 gulden. De drankvoorraad was aanzienlijk groter geworden. Verschillende soorten bier, wijn, jenever, likeur en zelfs champagne waren aanwezig [37].

Tot de erfgenamen behoorde Dirk van der Vlis, zoon van Joris. Vermoedelijk heeft deze de zaken van zijn vader toen al voortgezet, want in 1896 vroeg hij al op zijn eigen naam vergunning tot verkoop van sterke drank, welke vergunning hij voor één jaar verkreeg. In 1899 ging de zaak geheel over in handen van Dirk. Voor 8.000 gulden kocht hij in dat jaar van zijn vader "een huis, ingericht tot koffiehuis, hebbende vergunning tot uitoefening van den kleinhandel in sterken drank, met het erfpachtsrecht van den grond, staande en gelegen aan het Westhavenhoofd, Wijk H, nommer 3 te Vlaardingen" [38].

Dirk's jongere broer Arie van der Vlis werd in 1900 gedeeltelijk bij de zaken betrokken. Het huurcontract van het Stationsgebouw werd opnieuw verlengd, maar toen op naam gesteld van de Gebroeders Dirk en Arie van der Vlis, agenten van de verschillende stoombootmaatschappijen [39]. Zo te zien gold die samenwerking alleen ten opzichte van de stoomboten, want in 1938 wordt alleen Dirk van der Vlis als eigenaar van het koffiehuis genoemd.

Op 25 januari 1938 richtte Dirk zich tot B & W van Vlaardingen met een verzoek tot medewerking voor de verbouwing van wat toen Café De Maas heette, tot Hotel-Café-Restaurant De Maas. Uit het voorstel dat B & W naar aanleiding hiervan aan de gemeenteraad deed toekomen blijkt dat het einde van het Stationsgebouw in zicht kwam. Van der Vlis wilde namelijk het zogenaamde 'Platje' overbouwen. Het Havenkantoor en het daarnaast gelegen wachtlokaal voor de passagiers van de stoomboten zouden intact blijven, maar zouden worden gerestaureerd. Naast het Havenkantoor aan de Westhavenkade zou een café worden ingericht, terwijl het bovengedeelte café-restaurant, conversatiezaal, woon- en logeergelegenheid zou worden.

Burgemeester en Wethouders vonden het een gemeentebelang, mede met het oog op de ontwikkeling van de bedrijven in de omgeving van de Petroleumhaven aan de overzijde van de rivier, dat aan het Westhavenhoofd een flink Hotel-Café-Restaurant zou worden gesticht. Men wilde dan ook wel medewerking verlenen aan de plannen van Van

der Vlis. Er werd ook teruggegrepen op de aankoop in 1862 van het Stationsgebouw en op de toestemming tot gebruikmaking van het plat aan Van der Vlis in 1863. De daartoe strekkende besluiten moesten worden ingetrokken. Toch hield de gemeente ook nu weer een vinger in de pap, door te bedingen dat de te overbouwen grond geheel ter beschikking van het gemeentebestuur diende te blijven en opengesteld zou zijn voor publiek gebruik. Voor de rest kwam het voorstel zonder hoofdelijke stemming door de gemeenteraad en vond de uitvoering van het plan plaats [40].

Het sedertdien toch wel florerende complex was in de zestiger jaren aan vernieuwing toe. In het Rotterdamsch Nieuwsblad van 24 juni 1961 werd een voorgenomen modernisering van harte toegejuicht, want "Het Hotel De Maas biedt al een reeks van jaren een rommelig beeld, dat een aanfluiting dreigde te worden voor het stedebouwkundig schouwspel, dat het Maasboulevardproject belooft te gaan bieden. Een zwarte inktvlek op het venster van de Maas, met de krotachtig aaneengerijde bouwseltjes onder

Het vernieuwde en met een hotel uitgebreide 'Platje' enkele dagen voor de heropening op 3 februari 1939.

en aan weerszijden van het restaurant. Een foeilelijk samenraapsel, dat al jaren schreeuwt om sanering".

De zaak werd inderdaad wat opgeknapt en rond 1973 werd, zonder hotel, een Chinees-Indisch Restaurant genaamd 'Azië' in het gebouw gevestigd, tegenwoordig onder de naam 'China Garden'.

De tijden zijn veranderd. Ook voor dit gebouw. Maar de naam 'Het Platje' zal het nog heel lang behouden. En voor wie dit gelezen heeft, is die naam nu geen raadseltje meer!

Het Platje nu, als Chinees-Indisch Restaurant China Garden. Het café is weer een afzonderlijke onderneming en heet nu 't Hooft. Op de begane grond, in het oorspronkelijke stationsgebouw, is een verhuurbedrijf gevestigd. In beide horeca-gelegenheden wordt nog steeds een boompje opgezet!

Bijlage

Het rekest van Joris van der Vlis Azn d.d. 19 september 1873.

Aan den Edel Achtbare Raad der Gemeente Vlaardingen.

De ondergeteekende, Joris van der Vlis Azn, bij versterf opvolger van de Erfpacht van Gemeentegrond aan het Westhavenhoofd, alwaar wijlen mijnen vader een Koffijhuis heeft gebouwd en welke adressandt als nog dat bedrijf uitoefend, geeft bescheidenlijk te kennen aan Uwe vergadering het navolgende te kennen.

Hij herinnerd met alle beleefdheid hoe hij per rekwest van 26 september 1871 opheffing gevraagd heeft van het verbod in het slot van het 9de artikel van de Erfpachtsakte van November 1860, om in dat Koffijhuis geen sterke dranken of likeuren te debiteeren of toe te dienen, en op dat verzoek heeft adressandt tot heden nog geen antwoord ontvangen.

Bij gerugt hoorde adressandt wel dat door den Raad van een eenmaal gemaakte bepaling in Erfpachtsaktes niet mogt worden afgeweken, en daarom het verzoek niet kon worden toegestaan.

Ten 2de bezwaar maakte dat door het verzoek toe te staan, de gelegenheid opengesteld zou worden, dat zeelieden zich te lang ten mijnent ophielden, en de schepen zouden moeten blijven liggen.

Dat er gesmokkeld zou kunnen worden.

Dat jongelui er misbruik van drank zouden maken.

Wat het eerste bezwaar betreft om niet te mogen afwijken van éénmaal gemaakte bepaalingen in aktes van Erfpacht, daar van kan bij den Edel Achtbare Raad, waar zoo veel bewijzen het tegendeel getuige, geen sprake zijn.

Immers heeft den heer Betz vroeger aanvraag gedaan voor een stuk grond, mede aan het havenhoofd gelegen om daar een gerachelde schuur te plaatsen tot bergplaats van hoepen, welke nimmer voor dat doel gebruikt wordt, maar herhaalde malen vergroot, steeds als bergplaats van guano wordt gebezigd, hetwelk tengevolge heeft dat mijn gebouw daardoor verzakt.

Is er niet aan den Heer Otto grond afgestaan tot stichting van een scheepstimmerwerf, wordt die grond daar nog voor gebruikt ?

Is er niet een stuk grond afgestaan aan de Heeren Hoogendijk en Schippers voor een te stichten nettenfabriek, wordt ook die grond daar nog voor gebruikt ?

Hoewel er nog veel meer gronden zijn welke niet meer gebruikt worden voor het doel waar voor deze zijn gegeven, gelooft Adressandt bewezen te hebben dat bij verschillende gelegenheden wél is afgeweken van de eenmaal uitgegeven aktes van Erfpacht, zij het dan ook met het oog op de te verwachten voordeelen, welke daaruit voort konden spruiten voor de Gemeente, geschieden zulks steeds ten gerieve van den Erfpachter.

Wat het 2de gedeelte aangaat, dat schepen zouden moeten blijven liggen omdat die zeelieden te lang bij mij zouden blijven, dit zou (gesteld dat zulks het geval was) maar een verplaatsen zijn. De vrouwen van die lieden gaan nu toch mede en gaan nu in de plaats van bij mij, aan boord van de scheepen, waar de kruik duchtig rondgaat. Kwamen die bij mij, daar zou mijns inziens nog dit voordeel in gelegen liggen, dat er daar waar goed betaald moet worden voor een klein glas, niet zoveel gebruikt zou worden dan waar een blinde uit de kruik gratis verkregen wordt en men geen gevaar zou loopen met overvol geladen booten vrouwen en kinderen te zien varen van op stroom liggende scheepen, waardoor dikwijls ongelukken gebeuren, zij het dan ook niet met doodelijke afloop.

Kan gevaar voor smokkelen een motief zijn om drank verkoopen te beletten, waarom dan de fabricatie van dat artiekel op Erfpachtsgrond toegestaan.

Wat aangaat het bezwaar voor jongelui die er misbruik van sterke drank zouden maken, daar is vroeger door den Edel Achtbare Raad in voorzien, door in de Politieverordening den ouderdom te bepalen beneden welke geen drank toegediend mag worden.

De loffelijke bedoeling van den Gemeente Raad, om geene gelegenheid tot bevordering van onzedelijkheden open te stellen of in de hand te werken, kan niet anders of wordt door elk weldenkend mensch toegestemd en geprezen, en Adressandt beaamd zulks ook ten volle, maar pleit op zuivere gronden, dat het Koffijhuis aan het havenhoofd, buiten aanmerking van ook de minste verdenking is. Sinds de eerste stichting toch

van dat Etablissement zijn zaken en omstandigheden veel veranderd. Als Uwe vergadering toch in aanmerking wil nemen dat het Koffijhuis is het eerste punt van blijde of welkome aankomst en het laatste punt van afscheid en vaarwel.

Wat onredelijk, wat onzedelijks is er in gelegen, dat die gast, den vriend, het familielid, aldaar kortstondig vertoevende met een bescheiden matige dronk worden ontvangen en verwelkomd, als de menig vuldige stoomboten de haven en het hoofd aandoen. Is het ook met het oog op het meerdere vertier van schepen, niet grievend voor mij dat ik personen moet weg stuuren, maar veel minder belaste burgers, om daar het verlangde te halen, en geen tien minuten later lijdelijk aan moeten zien dat zulks gedronken wordt naast mijn huis in pakhuis of soms op de publieke weg.

Dat op stroom lossende schepen hunnen benoodigdheden van buiten laten komen om dat ik, die dagelijks daar aan boord komt dezelve niet kan bezorgen ?

In alle redelijkheid Edel Achtbare Heeren, de toepassing van het slot in artikel 9 is als finale uitsluiting te streng genomen. Adressandt beroept zich op het bij alle leden bekend daadzakelijke, namelijk dat hij nimmer openbaar of ter sluiks het verbod heeft overtreden, het is U Edele alle bekend dat hij de zaak immer en altijd fatsoenlijk en solide heeft uitgeoefend, nimmer is eenige gegronde klacht bij U Edel Achtbare ingekomen. En nu heeft hij ook vrijmoedigheid om nogmaals met zijn bezwaar tegen dat artikel 9 op te komen en een beroep te doen op Uwe Edel Achtbare redelijkheid om het toch te willen wijzigen.

Wil daarbij dan ook goeddunkens op het oog nemen wat Adressandt in waarheid bedoelt, en binne welke grenzen hij zich bepalen wil en dan verklaart hij dat hij geen kroeg wil maken van zijn koffijhuis waar hij ieder moet ontvangen of gelagen te zetten voor echte lappen en zuipers.

Gelooft toch niet van de Adressandt, dat hij de jeugd, van welke stand ook, zal ontvangen of ophouden in zijne lokaliteiten, om te drinken wat niet past, dat zij verre. Nimmer zal onder zijn dak een beschonkene, jong of oud, van hooger of minderen stand vertoeven om door het eischen van sterken drank nog verder van den weg te raken. Adressandt pakte zoodanig eenen hij was, die hij zijn mogt, hoog of laag, veeleer bij den arm of bij den kraag

en bragt of smeet hem buitenshuis. Niets en nooit zullen de Heeren den Adressandt zulks ten laste kunnen leggen.

Maar dit en dit alleen moesten de Leden van den Raad (dat verzoek ik beleefd maar dringend) mij vergunnen, om op die vraag aan fatsoenlijke reizigers, die af en aan komen, en kortstondig vertoeven als terloops een glas Rum, Cognac, Brandewijn of iets van dien aard te mogen schenken, daar toch steekt niets in dat de reputatie van een ordentelijk koffijhuis kan of zal declineeren.

De plaatsgenooten die mij niet passen zal ik wel bewust buiten houden.

Zeevarende, ik ken ze alle, zullen zich bij mij niet te buiten gaan, ook nog nimmer als deze zich ten mijnent bevonden en er werd door de kleinste jongens van boord namens de schipper geroepen of als uit één mond klonk het "mannen naar boord" en niemand bleef achter.

Maar als er booten aankomen en vreemdelingen aan wal stappen, als er groote schepen op Maas liggen en Kapiteins, Reeders, Supercargos, Makelaars of Gargadoors aan wal komen, als er in het barre saizoen vreemdelingen vermoeid, koud en nat aankomen, vergun dan toch den eerzamen kastelein in het onder vele lasten gedrukte koffijhuis op het havenhoofd, om een matig glas hartsterking te mogen schenken; want geloof het, 't is waarachtig, Mijne Heeren, koffij, koffij, altijd en niets als koffij (ik bedoel bij de gaande en komende man) koffij, hoe sterk ook gezet, die eeuwige koffij wil er bij de massa maar niet in, en wat is mijn ervaring bij den dag ? Vergun mij Edel Achtbare Heeren, al behoort het niet direct te huis in een formeel rekwest, vergun in het kort een voorbeeld uit duizende. Een vreemdeling komt binnen, vragende "Geef mij een glaasje Cognac ?" Antw.: daar kan ik uw niet aan helpen. Dan een glaasje Rum. Antw.: Ook dit heb ik niet. Geef dan een glaasje brandewijn of zoo iets. Antw.: Ook dat kan ik u niet geven. Wat is dit dan voor een plaats, zijn het hier allemaal afschaffers? Antw.: Neen, Mijnheer, maar het gebouw staat op Erfpachtsgrond en daarom mag er hier geen drank verkogt worden. Dus is hier niets te krijgen dan koffij ? Neen, Mijnheer, niets als koffij en isladesa. Neen, Dank je, dan zal ik maar wachten tot ik op de boot ben, en weg gaat de man.

Dat bovenstaande niet overdreven is zullen vooral enkele Leden wel weten die meermalen vreemdelingen bij zich hebben en dan zelve die explicatie moeten doen, of er bij vergissing zelf om vragen.

Edel Achtbare Heeren, het is voor mij eene levenskwestie onder zooveel concureerende omstandigheden is het behoud of ondergang van de Stationsdienst. Alleen kan ik mijn lasten niet betalen, veel minder bestaan.

De zaal Harmonie wordt gerestaureerd en op grote schaal uitgebreid, met bijvoeging van een stuk grond op Erfpacht voor een tuin, zonder eenige bepaling. Zal daarin geen drank worden geschonken ? Zullen de Heeren bij goed weder gebruikmakende van den Tuin hun bittertje, of des avonds hun grogs boven laten staan en er daar uit gaan drinken en niet in de tuin? Adressandt betwijfelt zulks.

Terwijl dus in deze en meer andere zaken met vrijgevigheid gehandeld wordt, leg ik door dat akelige artikel gekluisterd aan onredelijke banden.

Wat zal er van mijn Sociëteit worden ? Alles zal immers naar over de brug stromen.

Ik bid uw Mijne Heeren, geef mij dispensatie van Artikel 9 en vergun dat ik aan den fatsoenlijken burger, koopman en af- en aankomende, het verlangen schenken mogen.

Gelagen zetten doe ik niet.

Met smokkelarij houd ik mij niet op.

Minderjarige of dronke lappen zal ik de deur wijzen.

Ik verbeur mijn Eer, als u ooit klagten zult hooren van ongeregeldheden of oponthoud van zeevarende als andersindts in de lokaliteiten van
Uw Edel Achtbare Eerbiedigen Dienaar,

Joris van der Vlis Azn.

Vlaardingen, 19 september 1873.

Noten

1 Ingekomen stukken Gem. Vlaardingen, 1827 sept. 4
2 a.v., 1851, nr 534
3 Uitgaande stukken Gem. Vlaardingen, 1851 okt. 27, nr 534/361
4 Ingekomen stukken Gem. Vlaardingen, 1851 nov. 4, nr 382/36
5 Notulen Gementeraad, 1856 aug. 8

6 a.v., 1858 juni 2
7 Ingekomen stukken, 1860 juli 19
8 Notulen Gemeenteraad, 1860 aug. 20
9 a.v., 1861 april 13
10 a.v., 1861 mei 29
11 a.v., 1861 juni 7
12 Notulen Burg. en Wethouders, 1861 juli 3
13 Notulen Gemeenteraad, 1862 maart 7
14 Notulen B & W, 1862 maart 29
15 Ingekomen stukken, 1862 maart 31
16 Notulen Gemeenteraad, 1862 maart 31 en afschrift van het contract met Van der Vlis, 1862 maart 28
17 Ingekomen stukken, 1862 april 14 en 16; Notulen B & W 1862 april 23 en 26; Notulen Gemeenteraad 1862 april 16; Uitgaande stukken 1862 april 22, nr 112
18 Notulen B & W, 1862 april 30
19 a.v., 1862 mei 7
20 a.v., 1862 mei 10, 13, en 31 en juli 26 en 30
21 Notariële Archieven Vlaardingen, Prot. Knottenbelt, 1862 juni 7
22 Contract van 1862 sept. 17, Repertoir nr 536
23 Ingekomen stukken, 1863 febr. 17, nr 37
24 a.v., 1863 juni 20, nr 151
25 a.v., 1863 juli 1, nr 172
26 Contract van 1863 juli 31
27 Notulen B & W, 1863 aug. 5
28 a.v., 1864 jan. 6
29 a.v., 1864 febr. 3
30 Notulen Gemeenteraad, 1866 jan. 27
31 Notariële Archieven Vlaardingen, 1866 okt. 10
32 Ingek. stukken, 1866 april 12, nr 102; Notulen B & W 1868 april 1
33 Notulen Gemeenteraad 1866 juni 6
34 a.v., 1868 juni 10
35 a.v., 1871 sept. 26
36 a.v., 1873 sept. 19
37 Notariële Archieven Vlaardingen, 1896 juni 19
38 a.v., 1899 maart 25

39 Contract van 1906 nr 116
40 Ingekomen stukken 1938, nr 112-28/10; Notulen Gemeenteraad 1938 febr. 11

tapijt - gordijnen -
vinyl - zonwering

Hofman
Stoffering

Markt 3, Vlaardingen
telefoon 010 - 4351073

Bergoss
Desso
Parade
Silvester
Bonaparte
Holland Haag
Goudsticker

INTERIEUR
WAARBORG

GOEDE KEUS, BETER GELEGD!

Boekhuis den Draak

Veerplein 33-35 - **Vlaardingen** - (010) 4358822
Voor **studieboeken**: (010) 4600066

De boeken over Rotterdam,
Schiedam,Vlaardingen en Maasluis
hebben wij voor u in "huis".

Administratiekantoor Verhagen

Gespecialiseerd in **Verenigingen van Eigenaren**, voor de Historische Vereniging Vlaardingen etiketten en acceptgirokaarten!

Menadostraat 33 - 3131 JK - Vlaardingen - **4342390**

BOEKBESPREKING

Van der Drift in Vlaardingen. 175 jaar Warmelo & Van der Drift, door Matthijs A. Struijs. Prijs: *f* 29,95.

Ter gelegenheid van het 175-jarig jubileum van de firma Warmelo & Van der Drift vroeg de familie Van der Drift Matthijs Struijs een jubileumboek over de geschiedenis van de firma en de familie Van der Drift te schrijven. Bij de viering van het jubileum, in september j.l., is het boek aan het personeel en aan relaties uitgereikt. Voor andere geïnteresseerden is het, in beperkte oplage, in de boekhandel te koop.

Struijs begint het boek met een levenbeschrijving van Pieter van der Drift, die als eerste van het geslacht zich in 1780 in Vlaardingen vestigde en zich o.a. met de rederij bezighield. Zijn oudste zoon Jan is samen met Willem van Warmelo de grondlegger van het bedrijf Warmelo & Van der Drift, dat overigens al in 1815 voor het eerst als zodanig vermeld wordt en dus in feite al 180 jaar bestaat! Na het overlijden van Jan neemt diens broer Hendrik zijn plaats in en hij wordt beschouwd als de eigenlijke oprichter van het huidige bedrijf. De handel en wandel van de familie Van der Drift en het daarmee verweven wedervaren van de firma worden uitgebreid beschreven. Duidelijk wordt hiermee hoe gecompliceerd de vele zakelijke (en familie-)relaties in de Vlaardingse rederswereld en in de daarmee verwante bedrijfstakken waren. Niet onvermeld moeten hier ook de aktiviteiten van de familie binnen de R.-K. gemeenschap van Vlaardingen blijven. Zo was men zeer nauw betrokken bij het totstandkomen van de St Joannes de Dooperkerk aan de Hoogstraat.

Het is Struijs wel toevertrouwd om van de vele historische gegevens die, naar hun aard, vaak nogal opsommerig zijn toch een boeiend verhaal te maken, waardoor de mensen achter het bedrijf tot leven komen. Voor wie geïnteresseerd is in het (visserij-)verleden van Vlaardingen is dit boek een goede keus voor het feestdagen-verlanglijstje.

(E. van Rongen)

LEZINGENPROGRAMMA 1996

Zoals gebruikelijk is er in december, in verband met de feestdagen, geen lezing. We gaan met het programma verder in het nieuwe jaar:

Donderdag 26 januari 1996: 100 jaar Nieuwe Haven

Peter Zuydgeest, bekend als auteur van vele belangwekkende fotoboeken over de Vlaardingse visserij, zal aan de hand van veel beeldmateriaal vertellen over het 'hoe en waarom' van deze haven, die in 1895 gereed kwam. Samen met o.a. Matthijs Struijs heeft hij zich verdiept in deze materie, en op 12 december zal daarover in het Visserijmuseum een nieuwe expositie van start gaan. Deze bijeenkomst vindt plaats in het Delta hotel aan de Maasboulevard en begint om 20.00 uur.

Donderdag 22 februari 1996: Muziek in Vlaardingen

Wie beter dan Ton Stolk (van het gelijknamige 'Muziek-museum' in het Reedershuis aan de Westhavenkade, waar hij ook een gigantische verzameling documentatie heeft aangelegd) kan vertellen over wat er op muzikaal gebied ooit in Vlaardingen heeft plaatsgevonden? Het zal voor hem een grote opgave worden om zich, vanwege de beschikbare tijd, te moeten beperken tot de hoofdlijnen, want natuurlijk zullen praktisch alle clubs, korpsen, koren en musici de revue passeren... Maar dat u versteld zult staan van het hoge muzikale gehalte van Vlaardingen, dat staat al vast!

De aanvang is 20.00 uur en de plaats is (kan het toepasselijker) de Vlaardingse Muziekschool aan de Meidoornlaan 30.

Dinsdag 26 maart 1996: Algemene Ledenvergadering

Na afloop van het huishoudelijke deel proberen we als experiment een aantal leden voor het voetlicht te halen, die iets kunnen vertellen en/of

laten zien in het kader van 'Bij ons in de straat...' (of bedrijf, of vereniging, enz.). Het gaat hier speciaal om leuke voorvallen, herkenbare dingen, die iedereen zullen aanspreken. In tien-minuten-praatjes komen enige leden aan bod, die misschien wat betreft de omvang van hun onderwerp opzien tegen een hele lezingen-avond, maar die toch anderen deelgenoot willen maken van hun belevenissen. Maar wellicht rollen er ook nog wel nieuwe lezingen-onderwerpen uit voor een komend seizoen..., een verrassingsavond wordt het in elk geval! De eerste aanmeldingen werden al genoteerd, maar er is nog ruimte voor meer. Twijfelt u nog of heeft u al besloten om wat te vertellen: meldt u aan bij Arie Ouwendijk, telefoon (kantoortijd) 435 3322.

De avond zal worden gehouden in Wijkcentrum Holy aan de Aristide Briandring (achter Albert Heijn op de Loper). De juiste aanvangstijd wordt in het volgende Tijd-Schrift bekend gemaakt.

Donderdag 25 april: Vlaardingen in beeld

Twee jaar geleden puilde Triangel uit toen onze voorzitter dia's en films van historisch Vlaardingen vertoonde. Ook nu willen we u weer een keur aan fraaie beelden, stilstaand en bewegend, laten zien. Hoe, wat en door wie, dat is nog niet precies bekend. Wel de datum: 24 april, en de plaats: Triangel. We rekenen weer op een grote opkomst!

Donderdag 23 mei: de voorjaarsexcursie

Deze avond is gereserveerd voor de excursiecommissie, om het een en ander over Zierikzee te laten zien en horen. Wie de spreker zal zijn is nog niet bekend, wel de plaats: het Dienstencentrum Soenda, en de aanvangstijd: 20.00 uur.

De auteur in deze aflevering:

Matthijs A. Struijs (1939) begon in 1953 aan een loopbaan in het boekdrukkersvak. Na 15 jaar als zodanig te hebben gewerkt, trad hij in dienst bij de cliëntenregistratie van een bank. Vanwege zijn belangstelling voor geschiedenis in het algemeen en die van Vlaardingen in het bijzonder, werd hij in 1978 aangesteld als atlasbeheerder en bibliothecaris van het Stadsarchief Vlaardingen. In die functie heeft hij zich ontwikkeld tot een veelzijdig publicist over de Vlaardingse geschiedenis. Daarnaast houdt hij zich privé nog bezig met de geschiedenis van de Nederlandse kastelen en heeft hij een redelijk grote verzameling boeken en prenten op dit gebied verzameld.

Verantwoording foto's:

Alle foto's in deze aflevering van Tijd-Schrift zijn afkomstig uit het Stadsarchief Vlaardingen.

BOEKBESPREKING 2

Vlaardingen in wintertijd, samengesteld door Wouter den Breems, met tekstbijdragen van Eric van Rongen. Uitgegeven door de Historische Vereniging Vlaardingen. Prijs: *f* 9,90.

In Tijd-Schrift 54 lieten wij u een kleine selectie zien uit de fotoverzameling die de HVV van de heer G. Kalkman heeft gekregen. Een opvallend element in deze verzameling vormen de vele winterfoto's. Wout den Breems heeft uit deze opnames de aardigste uitgezocht en hiermee een fraai uitgevoerd boekwerkje samengesteld. Een leuk kijk-boek voor koude en warme tijden dat voor een prijs van minder dan een tientje niet in de schoen of onder de kerstboom mag ontbreken.

(E. van Rongen)

SIGILLVM · OPIDI · DE · VLARDINGE